

INŠTITUT ZA KRIMINOLOGIJO
pri Pravni fakulteti v Ljubljani

STATISTIČNA ANALIZA PODATKOV O ŽRTVAH KAZNIVIH DEJANJ DO 17. LETA STAROSTI (2012-2014)

Bogomil Brvar

2015

Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani – Institute of criminology at the Faculty of law Ljubljana
Poljanski nasip 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. : +386 1 42 03 242, Fax : +386 1 42 03 245
E: inst.crim@pf.uni-lj.si W : www.inst-krim.si

STATISTIČNA ANALIZA PODATKOV O ŽRTVAH KAZNIVIH DEJANJ DO 17. LETA STAROSTI, KI JIH JE POLICIJA EVIDENTIRALA V SLOVENIJI V OBDOBJU 2012-2014

Vsebina

I	UVOD	3
I.1	Pomeni nekaterih pojmov.....	3
I.2	Namen analize in zajeti podatki.....	3
II	POGOSTOST IN VERJETNOST VIKTIMIZACIJ V TRILETNEM OBDOBJU	5
II.1	Število kaznivih dejanj, ki so jih utrpeli žrtve v triletnem obdobju.....	5
II.2	Verjetnost viktimizacije v treh letih po starostnih skupinah	5
III	STATISTIKA KAZNIVIH DEJANJ, KI SO PRIZADELA ŽRTVE DO 17. LETA STAROSTI V OBDOBJU 2012-2014	6
III.1	Število kaznivih dejanj po poglavjih KZ	6
III.2	Žrtve do vključno 6. leta starosti.....	6
III.2.1	Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev	7
III.2.2	Kazniva dejanja	7
III.2.2.1	Zanemarjanje in surovo ravnanje	9
III.2.2.2	Odvzem mladoletne osebe.....	9
III.2.2.3	Spolni napad na osebo mlajšo od 15 let.....	10
III.2.2.4	Nasilje v družini.....	10
III.2.2.5	Tatvina.....	10
III.3	Žrtve od 7 do 14 let starosti	11
III.3.1	Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev	11
III.3.2	Kazniva dejanja	11
III.3.2.1	Zanemarjanje in surovo ravnanje	13
III.3.2.2	Spolni napad na osebo mlajšo od petnajst let.....	14
III.3.2.3	Tatvina.....	14
III.3.2.4	Nasilje v družini.....	15
III.3.2.5	Odvzem mladoletne osebe.....	15
III.4	Žrtve od 15. do 17. leta starosti.....	16
III.4.1	Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev	16
III.4.2	Kazniva dejanja	16
III.4.2.1	Tatvina.....	18

III.4.2.2	Neplačevanje preživitnine.....	19
III.4.2.3	Zanemarjanje in surovo ravnanje	19
III.4.2.4	Lahka telesna poškodba.....	19
III.4.2.5	Velika tatvina.....	19
IV	KRATEK POVZETEK PRIMERJAVE OBEH OBDOBIJ.....	20

Kazalo tabel

Tabela 1:	Verjetnosti viktimizacije za slovenske prebivalce do 17. leta starosti v obdobju treh let, po starosti in spolu.....	5
Tabela 2:	Število kaznivih dejanj po poglavjih kazenskega zakonika	6
Tabela 3:	Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela žrtev-otroke do vključno 6. leta starosti	8
Tabela 4:	Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela otroke - žrtve od 7. do vključno 14. leta starosti.....	12
Tabela 5:	Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela žrtve od 15. do 17. leta starosti...	17

Kazalo grafikonov

Grafikon 1:	Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve do vključno 6. leta starosti v obdobju 2012-2014	8
Grafikon 2:	Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela otroke-žrtve do vključno 7. do 14. leta starosti v obdobju 2012-2014	13
Grafikon 3:	Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve od 15. do 17. leta starosti v obdobju 2012-2014	18

I UVOD

I.1 Pomeni nekaterih pojmov.

Analiza obravnava žrtve kaznivih dejanj do 17. leta starosti. Osebe do vključno 17. leta starosti so po slovenski zakonodaji otroci, čeprav v pogovornem jeziku pod otrok običajno mislimo na osebo do 14. ali 15. leta starosti, od 15. do 17. leta pa so mladostnice in mladostniki¹.

»Žrtev je oseba ali druga entiteta, ki je z viktimizacijo prizadeta, poškodovana ali oškodovana« (Peršak 2015, str. 126; podčrtal B. B.). Peršakova v nadaljevanju pojasnjuje, da v pravnih postopkih žrtvi običajno pravimo oškodovanec, a žrtev je več kot to. »Beseda žrtev pravzaprav nima enoznačne konotacije. Žrtev se izmika natančni, objektivni opredelitvi, med drugim tudi zato, ker gre za normativno, vrednostno obarvan pojem, bistveno bolj, kot je pojem oškodovanec« (Peršak 2015, str. 126).

»Viktimizacija. pomeni oškodovanje; proces, dejanje ali dogodek, ki poškoduje ali oškoduje žrtev« (Peršak 2015, str. 127; podčrtal B. B.). V tem prispevku nas zanima samo viktimizacija, ki je storjena s kaznivim dejanjem.

Z izrazom viktimiziranost »označujemo stanje (p)oškodovanosti, prizadetosti, stanje, v katerem se je znašla žrtev, oziroma rezultat viktimizacije (Peršak 2015, str. 127; podčrtal B. B.). Žrtev je torej viktimizirana s kaznivim dejanjem. V tem prispevku (samo v tem) uporabljamo namesto pojma viktimiziranost oziroma viktimiziran pojem prizadetost oziroma prizadet v najširšem pomenu: žrtev je bila prizadeta s kaznivim dejanjem. Pojem prizadetost je sicer preozek za terminologijo viktimologije, dejansko pa opisuje stanje, v katerem je oseba lahko zelo ali manj prizadeta, prizadeta je zaradi nasilja proti njej, zaradi premoženjske škode, lahko je čustveno prizadeta itd.

I.2 Namen analize in zajeti podatki

Viktimologi, kriminologi, pedagogi, socialni delavci, novinarji in policisti, samostojno v okviru svojih institucij in resorjev, ali v sodelovanju s starši oziroma skrbniki posvečajo v zadnjih letih posebno pozornost otrokom žrtvam kaznivih dejanj. To potrjujejo obsežna strokovna literatura, razni posveti, medijska odmevnost, neformalna srečanja staršev s pedagogi, vzgojitelji, policisti. Otroci so ena od populacij, katerih »viktimizacije so manj vidne ali prezrte« oziroma »skrite« (Peršak 2015, str. 140). Med drugim so žrtve viktimizacij doma, storilci kaznivih dejanj, ki jih prizadenejo so prav osebe, ki bi jih morale varovati pred vsakim kaznivim dejanjem. Ta kratek prispevek k empirični viktimologiji vsebuje analizo anonimiziranih, v policiji evidentiranih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj do vključno 17.

¹ Popolne zakonske definicije otroka ne določa noben zakon v Republiki Sloveniji. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14), določa v svojem 70. členu, da je otrok, ki je upravičen do otroškega dodatka oseba do dopolnjenega 18. leta starosti.

leta starosti v Sloveniji v obdobju 2012-2014. Podatkovni vir je torej uradna statistika, ki je odraz policijskega obravnavanja kaznivih dejanj in z njimi povezanimi žrtvami, ni pa odraz dejanskega stanja, dejanskega števila različnih kategorij žrtev kaznivih dejanj. Za ocenjevanje temnega polja kriminala in v njem zamolčanih, »skritih«, »zakritih« in »utišanih« žrtev so potrebni drugi podatkovni, neuradni, viri. Ta prispevek se omejuje le na uradni vir. Kljub manjšemu deležu prijavljenih kaznivih dejanj, katerih žrtve so otroci, pa je tudi uradna statistika pomemben vir informacij o viktimizaciji otrok (Bunting, 2014).

Analizirali smo:

- število žrtev po vrstah kaznivih dejanj,
- osnovne demografske podatke, kot so starost in spol,
- odnose med žrtvami in storilci,
- lokacije kaznivih dejanj,
- kako so se končali postopki preiskovanja kaznivih dejanj.

Avtor tega prispevka je na drugi nacionalni kriminološki konferenci, ki je potekala na Pravni fakulteti septembra 2003 predstavil analizo podatkov o žrtvah in oškodovancih za potrebe preprečevanja kriminalnih dejanj (Brvar, 2004). Zajela je anonimizirane policijske podatke o žrtvah kriminalnih dejanj negospodarske kriminalitete v Sloveniji v letih 2000-2002. Tako smo lahko primerjali nekatere statistične kazalce iz tega obdobja s statističnimi kazalci obravnavanega obdobja 2012-2014. Možnost primerjave ugotovitev dveh obdobjev je bila posebna spodbuda za analizo 2012-2014.

V analizi obdobja 2012-2014 so upoštevani tudi podatki o žrtvah, ki so jih kazniva dejanja prizadela v letih pred tem obdobjem, vendar je policija zanje izvedela in jih obravnavala v letih 2012-2014². Zamiki med časom storitve kaznivih dejanj in evidentiranjem se vedno dogajajo tako, da ne naredimo večje napake, če obravnavana kazniva dejanja v določenem obdobju v analizi upoštevamo kot tudi dejansko storjena v tem obdobju, s tem, da vemo, da je število kaznivih dejanj storjenih izven opazovanega obdobja majhno v primerjavi s številom kaznivih dejanj storjenih v opazovanem obdobju.

Osnovna populacija je vsebovala 19.546 žrtev, pri čemer so bili nekatere žrtve prizadete večkrat. Dejansko je bilo prizadetih 10.217 različnih žrtev, kar pomeni, da je bilo v opazovanem triletnem obdobju 47,7 odstotkov žrtev prizadetih zaradi več kaznivih dejanj.

² 81,4 odstotka teh kaznivih dejanj je bilo tudi storjenih v obdobju 2012-2014, 18,4 odstotkov pa v prejšnjih letih, največ – 10 odstotkov letu 2011.

II POGOSTOST IN VERJETNOST VIKTIMIZACIJ V TRILETNEM OBDOBJU

II.1 Število kaznivih dejanj, ki so jih utrpeli žrtve v triletnem obdobju

Število kaznivih dejanj, ki so jih prizadele žrtve je enako številu pojavljanj iste žrtve v evidenci žrtev v opazovanem triletnem obdobju. Enkratno pojavljanje žrtve pomeni da je policija pri tej žrtvi evidentirala eno kaznivo dejanje, pri večkratnih pojavljanjih pa več kaznivih dejanj, enakih ali različnih, ki so se zgodili v istem ali različnem času.

Od 10.217 različnih žrtev je policija 74,1 odstotek evidentirala enkrat v opazovanem obdobju, 17 odstotkov sta prizadeli dve kaznivi dejanji, 3,5 odstotka tri kazniva dejanja, 1,7 odstotka štiri kazniva dejanja, 0,6 odstotka pet kaznivih dejanj, vsi nadaljnji odstotki, skupaj 2,7 odstotka, pa so še manjši.

II.2 Verjetnost viktimizacije v treh letih po starostnih skupinah

V tem izračunu verjetnosti so žrtve štete samo enkrat, ne glede na to, koliko kaznivih dejanj jih je prizadelo. Če bi upoštevali vsa pojavljanja žrtev bi bile verjetnosti večje. Odstotki v tabeli 1 kažejo da so se v obdobju 2012-2014 v primerjavi z obdobjem 2000-2002 povečale verjetnosti otrok, da postanejo žrtve, tako moškega kot ženskega spola (Brvar, 2004). Medtem, ko sta bila vsak 500. deček in vsaka 330. deklica do 4. leta starosti žrtvi kaznivega dejanja v obdobju 2000-2002, je bil v obdobju 2012-2014 vsak 83. deček in 83. deklica. Medtem, ko je bil vsak 167. deček od 5 do 9 let starosti žrtve kaznivega dejanja v obdobju 2000-2002 in vsaka 200. deklica, je bil v obdobju 2012-2014 vsak 50. deček in vsaka 55. deklica. Vsak 44. deček in vsaka 55. deklica v starosti od 10 do 14 let sta bila žrtve v obdobju 2000-2002, v obdobju 2012-2014 pa vsak 30. deček in vsaka 33. deklica. V starostnem razredu od 15 do 17 let so koeficienti še manjši: v obdobju 2012-2014 je bil žrtve vsak 13. fant in vsako 17. dekle. Za obdobje 2000-2002 tega podatka nimamo. Pri primerjavi koeficientov med obdobjem 2000-2002 in 2012-2014 moramo upoštevati različno inkriminacijo (npr. neplačevanje preživnine). V tabeli 1 so starostni razredi oblikovani tako, da so podatki primerljivi za obe obdobji.

Tabela 1: Verjetnosti viktimizacije za slovenske prebivalce do 17. leta starosti v obdobju treh let, po starosti in spolu

Verjetnost (v odstotkih), da je otrok prizadet (viktimiziran) najmanj enkrat v treh letih, po starosti in spolu				
Starost v letih	2011 - 2013		2000 - 2002	
	odstotki moški	odstotki ženske	odstotki moški	odstotki ženske
0-4	1,2	1,2	0,2	0,3
5-9	2,0	1,8	0,6	0,5
10-14	3,4	3,0	2,3	1,8
15-17	7,4	6,4	-	-

III STATISTIKA KAZNIVIH DEJANJ, KI SO PRIZADELA ŽRTVE DO 17. LETA STAROSTI V OBDOBJU 2012-2014

III.1 Število kaznivih dejanj po poglavjih KZ

Policija je v obdobju 2012-2014 evidentirala 19.546 žrtev kaznivih dejanj, pri čemer se lahko posamezna žrtev pojavlja večkrat. Vsaka od teh žrtev je bila prizadeta z enim kaznivim dejanjem, torej obravnavamo 19.546 kaznivih dejanj (dejansko število različnih kaznivih dejanj je manjše, saj je z enim kaznivim dejanjem lahko prizadetih več oseb). Policija je dejansko obravnavala 15.675 različnih kaznivih dejanj v obdobju 2012-2014, katerih znane žrtve so bili stari do vključno 17. let. V tem številu so šteta vsa kazniva dejanja, tudi tista, ki so bila storjena v istem času (sestavljena – konzumirana kazniva dejanja). 81,4 odstotka teh kaznivih dejanj je bilo tudi storjenih v obdobju 2012-2014, 18,4 odstotkov pa v prejšnjih letih, največ – 10 odstotkov letu 2011.

Skoraj 60 odstotkov vseh kaznivih dejanj zajemajo kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, sledijo kazniva dejanja zoper premoženje, kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja zoper življenje in telo, kazniva dejanja zoper človekove pravice, kazniva dejanja javni red in mir in kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, deleži kaznivih dejanj iz ostalih poglavij pa so manjši od 1 odstotka. Njihov skupni delež znaša samo 1,6 odstotkov (tabela 2).

Tabela 2: Število kaznivih dejanj po poglavjih kazenskega zakonika

Poglavje kazenskega zakonika	Število kaznivih dejanj	Odstotek	Kumulativni odstotek
Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke	11.558	59,1	59,1
Kazniva dejanja zoper premoženje	4.351	22,3	81,4
Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost	1.330	6,8	88,2
Kazniva dejanja zoper življenje in telo	822	4,2	92,4
Kazniva dejanja zoper javni red in mir	527	2,7	95,1
Kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine	434	2,2	97,3
Kazniva dejanja zoper človekovo zdravje	217	1,1	98,4
Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja	117	0,6	99,0
Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost in javna pooblastila	54	0,3	99,3
Kazniva dejanja zoper pravosodje	36	0,2	99,5
Kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa	21	0,1	99,6
Kazniva dejanja zoper gospodarstvo	19	0,1	99,7
Kazniva dejanja iz drugih poglavij	60	0,3	100,0
Skupaj	19.546		

III.2 Žrtve do vključno 6. leta starosti

III.2.1 Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev

V opazovanem obdobju 2012-2014 je policija zabeležila 3.954 različnih kaznivih dejanj, ki so prizadeli 2.072 različnih otrok (1.093 dečkov, 979 deklic) do 6. leta starosti (tabela 3). Nekateri od njih so bile žrtve večkrat, skoraj 18,1 odstotek dvakrat, 4,0 odstotki trikrat, 1,7 odstotkov štirikrat, 1,0 odstotek petkrat in 4,7 odstotkov več kot petkrat. V obdobju 2000-2002 je bilo število zabeleženih žrtev te starosti kar 4,4-krat manjše in sicer 471 (Brvar, 2004).

III.2.2 Kazniva dejanja

V obdobju 2012-2014 sta bila dva otroka do 6. leta starosti umorjena (umor in uboj; v obdobju 2000-2002 so bili umorjeni 3 otroci), 1 otrok je bil žrtev kaznivega dejanja povzročitve smrti zaradi malomarnosti (v obdobju 2000-2002 6 žrtev), 9 otrok je bilo hudo telesno poškodovanih (v obdobju 2000-2002 6 otrok).

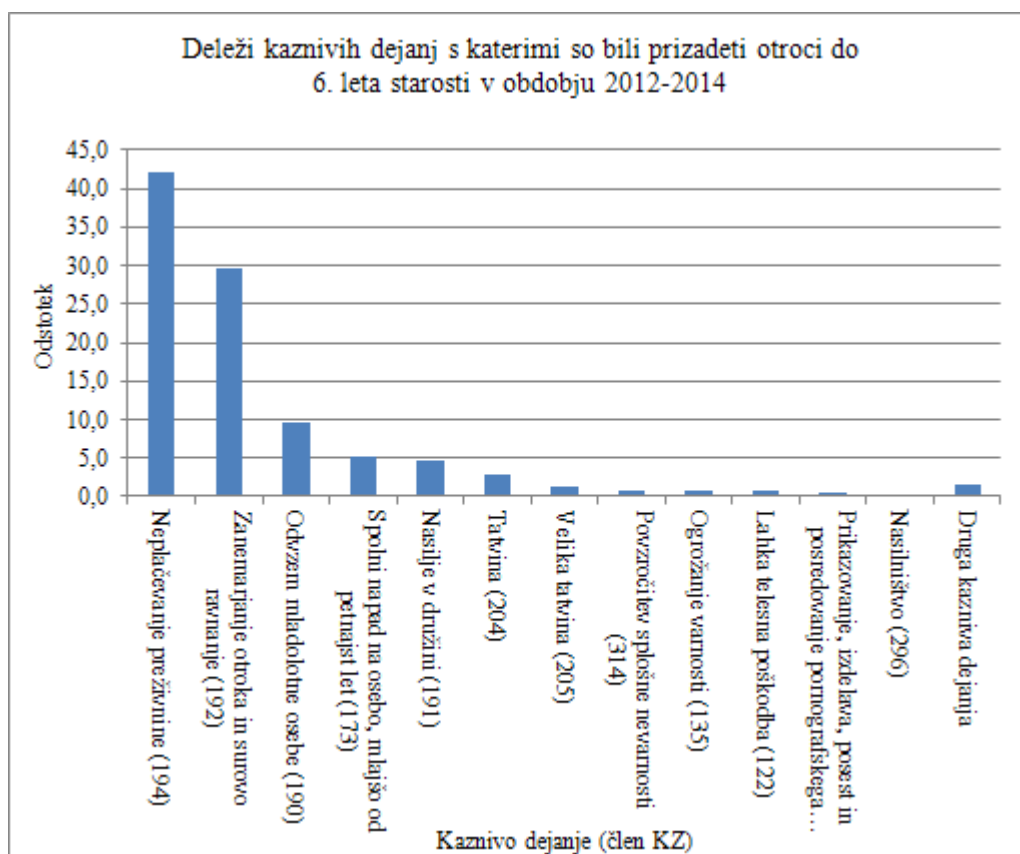
V obdobju 2012-2014 so bili z otroci do 6. leta starosti največkrat žrtve zaradi neplačevanja preživnine, kar 42,2 odstotka vseh kaznivih dejanj. S 1.668 kaznivimi dejanji pa je bilo prizadetih 168 različnih otrok, kar pomeni, da je policija za vsako žrtev ugotovila oziroma evidentirala povprečno po 10 kaznivih dejanj neplačevanja preživnine. V obdobju 2000-2002 je policija evidentirala le 12 žrtev starih do 6. let zaradi izmikanja plačevanja preživnine.

1.174 kaznivih dejanj zanemarjanja in surovega ravnanja je prizadelo 1.230 različnih žrtev. Ker je število kaznivih dejanj manjše od števila žrtev, pomeni, da je bilo lahko z enim kaznivim dejanjem prizadetih več otrok. V primerjavi z obdobjem 2000-2002 se je v obdobju 2012-2014 število žrtev zanemarjanja in surovega ravnanja povečalo za več kot petkrat. Kaznivih dejanj odvzema mladostne osebe je bilo v obdobju 2012-2014, žrtev pa 134, v obdobju 2000-2002 le 6. Velika je razlika med številom kaznivih dejanj in številom žrtev. Očitno je šlo za ponavljajoča dejanja zoper iste žrtve. Nekatero so bile odvzete več desetkrat. Število žrtev spolnega napada se je v primerjavi z obdobjem 2000-2002 povečalo za dvakrat. Nasilje v družini je prizadelo kar 217 različnih otrok, v nekaterih primerih več otrok iste družine. Za obdobje 2000-2002 tega podatka ni. Število žrtev tatvin se je iz 16 v obdobju 2000-2002 povečalo na 147 v obdobju 2012-2014. Število žrtev velike tatvine se je v zadnjem obdobju podvojilo, podvojilo se je število žrtev lahke telesne poškodbe, žrtev zaradi povzročitve splošne nevarnosti je bilo trikrat več, žrtev ogrožanja varnosti štirikrat več, žrtev prikazovanje, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva pa dvakrat več.

Tabela 3: Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela žrtev-otroke do vključno 6. leta starosti

Kazniva dejanja (člen KZ)	Število	Odstotek	Število različnih žrtev
Neplačevanje preživnine (194)	1.668	42,2	163
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje (192)	1.174	29,7	1.230
Odvzem mladoletne osebe (190)	380	9,6	134
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let (173)	206	5,2	200
Nasilje v družini (191)	184	4,7	217
Tatvina (204)	117	3,0	142
Velika tatvina (205)	52	1,3	69
Povzročitev splošne nevarnosti (314)	31	0,8	43
Ogrožanje varnosti (135)	27	0,7	24
Lahka telesna poškodba (122)	26	0,7	26
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva (176)	16	0,4	16
Nasilništvo (296)	12	0,3	12
Druga kazniva dejanja	61	1,5	
Skupaj	3.954	100,0	

Grafikon 1: Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve do vključno 6. leta starosti v obdobju 2012-2014

V nadaljevanju so navedene nekatere statistične lastnosti petih najbolj pogostih kaznivih dejanj, začenši s kaznivim dejanjem zanemarjanje in surovo ravnanje. Kaznivo dejanje neplačevanje preživnine posebnih lastnosti nima.

III.2.2.1 Zanemarjanje in surovo ravnanje

Policija je v opazovanem obdobju obravnavala 1.174 kaznivih dejanj zanemarjanja in surovega ravnanja, s katerimi je bilo prizadetih 1.230 otrok do 6. leta starosti. Policija je za 701 ali 59,1 odstotek kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 349 primerov ali 29,6 odstotkov je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 10,3 odstotke primerov pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 87 odstotkov kaznivih dejanj je policija osumila starše. Vzgojitelji se kot osumljenci pojavijo pri 2,2 odstotka kaznivih dejanj, sorodniki v isti vrsti pri 1,5 odstotka, očim oziroma mačeha pri 1,1 odstotka. Med osumljenci z deležem pod 1 odstotek, so še gojenci, intimni partnerji staršev, zakonci itd.

Od 1.017 kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni starši, je policija podala kazenske ovadbe za 61 odstotkov, za 29 odstotkov le poročila državnemu tožilstvu, 10 odstotkov primerov pa še ni bilo zaključenih do konca leta 2014.

Od 26 kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni vzgojitelji, je policija podala kazenske ovadbe za 10 kaznivih dejanj, za 7 le poročila državnemu tožilstvu, 9 primerov pa še ni bilo zaključenih do konca leta 2014.

Skoraj polovica vseh obravnavanih kaznivih dejanj se je dogodilo v stanovanjskih hišah v naseljih, 32 odstotkov v stanovanjskih blokih, 5,5 odstotka v stanovanjskih hišah na deželi, 3,6 odstotka v vrtcih, 1,1 odstotka na parkiriščih itd.

III.2.2.2 Odvzem mladoletne osebe

Policija je v opazovanem obdobju obravnavala 360 kaznivih dejanj odvzema mladoletne osebe, s katerimi je bilo prizadetih 134 otrok do 6. leta starosti. To pomeni, da je bilo en in isti otrok v povprečju odvzet več kot dvakrat v triletnem obdobju. Policija je za 252 ali 66,3 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 74 primerov ali 19,5 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 6,8 odstotka primerov je poslala dopolnitve kazenske ovadbe, za 7,4 odstotka primerov pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta. Za 54 odstotkov kaznivih dejanj so bili osumljeni starši, za 38 odstotkov pa bivši zakonci, za 5 odstotkov ni podatka, za 5 primerov pa so bili osumljeni znanci.

Tretjina kaznivih dejanj se je zgodilo v stanovanjskih blokih, skoraj 26 odstotkov v stanovanjskih hišah v naseljih, 6,8 odstotka na cestah, 6,1 odstotka na parkiriščih, 5 odstotkov v vrtcih, 1,8 odstotka na športnih objektih itd.

III.2.2.3 Spolni napad na osebo mlajšo od 15 let

Policija je v opazovanem obdobju obravnavala 206 kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, s katerimi je bilo prizadetih 200 otrok do 6. leta starosti. Policija je za 57 ali 27,7 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 104 primere ali 50,5 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 14 primerov ali 6,8 odstotka pa poročilo zaradi omejitve kazenske odgovornosti otrok, za 19 primerov ali 14,1 odstotka pa do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 77 ali 37,4 odstotka kaznivih dejanj so bili osumljeni starši, za 15 ali 7,3 odstotka znanci, za 9 ali 4,4 odstotka gojenci, za 9 ali 4,4 odstotka sorodniki v stranski vrsti, za manjša števila kaznivih dejanj (od 1 do 4) pa so bili osumljeni še pastorki, prijatelji itd.

Za 21 odstotkov kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni starši, je policija podala kazensko ovadbo, za 58 odstotkov pa poročilo državnemu tožilstvu, za 21 odstotkov kaznivih dejanj pa še ni zaključnega dokumenta.

III.2.2.4 Nasilje v družini

Policija je v opazovanem obdobju obravnavala 184 kaznivih dejanj nasilja v družini, s katerimi je bilo prizadetih 217 otrok do 6. leta starosti. Policija je za 144 ali 78,3 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 23 primerov ali 12,5 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 7,1 odstotka primerov pa do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 38 odstotkov kaznivih dejanj so bili osumljeni starši, za 23 odstotkov zakonci, za 16 odstotkov intimni partnerji, za 13 odstotkov bivši zakonci oziroma bivši intimni partnerji, osumljeni pa so bili še očim oziroma mačeha, sorodnik v isti vrsti, partner v nezakonitih poslih, sorodnik v stranski vrsti in znanec.

III.2.2.5 Tatvina

Policija je v opazovanem obdobju obravnavala 117 kaznivih dejanj tatvine, s katerimi je bilo prizadetih 142 otrok do 6. leta starosti. Policija je za 51 ali 43,6 odstotka kaznivih dejanj podala kazenske ovadbe po skrajšanem postopku, za 49 primerov ali 42 odstotkov kazenske ovadbe, za 8 primerov ali 6 odstotkov poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 9 primerov ali 7,1 odstotka pa do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta. Večina kazenskih ovadb je podana zoper neznanega storilca.

20 odstotkov kaznivih dejanj se je zgodilo v samopostrežnih trgovinah, veleblagovnicah in drugih prodajalnah, 14 odstotkov na parkiriščih, 9 odstotkov v stanovanjskih hišah v naselju,

8 odstotkov v gostinskih lokalih, 5 odstotkov v osnovnih šolah, 4 odstotki v vrtcih, ostala kazniva dejanja pa na lokacijah, ki so zastopane s frekvencami manjšimi od 4.

III.3 Žrtve od 7 do 14 let starosti

III.3.1 Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev

V opazovanem obdobju 2012-2014 je policija zabeležila 6.768 različnih kaznivih dejanj, ki so prizadeli 4.177 različnih otrok (2.233 dečkov – 53,5 odstotkov, 1.944 deklic – 46,5 odstotka) od 7. do 14. leta starosti (tabela 4). Nekateri od njih so bile žrtve večkrat, skoraj 17,8 odstotka dvakrat, 3,5 odstotka trikrat, 1,8 odstotka štirikrat, 0,6 odstotka petkrat in 3,2 odstotka več kot petkrat. V obdobju 2000-2002 je bilo število zabeleženih žrtev te starosti za 19 odstotkov manj (Brvar, 2004).

III.3.2 Kazniva dejanja

V obdobju 2012-2014 je bil en otrok ubit (člen 115 KZ), v obdobju 2000-2002 so bili umorjeni 4 otroci), 18 otrok je bilo hudo telesno poškodovanih (v obdobju 2000-2002 32 otrok), 1 otrok je bil žrtev trgovine z ljudmi.

V obdobju 2012-2014 so bili z otroci od 7. do 14. leta starosti največkrat žrtev zaradi neplačevanja preživnine, kar 35,6 odstotka vseh kaznivih dejanj. S 2.140 kaznivimi dejanji pa je bilo prizadetih 251 različnih otrok, kar pomeni, da je policija za vsako žrtev ugotovila oziroma evidentirala povprečno 9,6 kaznivih dejanj neplačevanja preživnine. V obdobju 2000-2002 je policija evidentirala le 41 žrtev starih od 7. do 14. let, zaradi izmikanja plačevanja preživnine.

23 odstotkov od vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela otroke med 7. in 14. letom starosti obsegajo kazniva dejanja zanemarjanja otroka in surovo ravnanje. Prizadetih je bilo kar 1.624 ali 39 odstotkov vseh žrtev te starosti. V obdobju 2000-2002 je policija zabeležila samo 466 žrtev zanemarjanja in surovega ravnanja otrok med 7. in 14. letom starosti. 466 žrtev je takrat pomenilo 13,8 odstotka vseh žrtev med 7. in 14. letom starosti. Več kot trikratno povečanje števila teh žrtev je gotovo tudi posledica večje pripravljenosti prijavljanja teh kaznivih dejanj. Kazniva dejanja spolnega napada na osebo mlajšo od 15 let so po številčnosti na tretjem mestu. Osumljene osebe so s 578 kaznivimi dejanji prizadeli 527 otrok ali 12,6 odstotka vseh žrtev te starosti. V obdobju 2000-2002 je bilo žrtev 553, kar je takrat pomenilo 16,3 odstotka vseh žrtev.

Sledijo kazniva dejanja tatvine. S 410 kaznivimi dejanji je bilo prizadetih 488 otrok, kar pomeni, da je bilo pri nekaterih kaznivih dejanjih več žrtev. To število je skoraj prepolovljeno število iz obdobja 2000-2002 (955 žrtev). Tatvine so bile v obdobju 2000-2002 tudi najbolj pogosta kazniva dejanja, ki jih je policija zabeležila pri žrtvah med 7. in 14. letom starosti. Žrtev nasilja v družini je bilo 355 ali 8,5 odstotka, delež kaznivih dejanj pa znaša 4,6 odstotka. Tega kaznivega dejanj ni bilo v statistiki 2000-2002.

S 277 kaznivimi dejanji odvzema mladoletne osebe je bilo odvzetih 173 otrok (4,1 odstotka), kar pomeni, da so bili nekateri odvzeti večkrat. Tudi tega kaznivega dejanja ni v statistiki za obdobje 2000-2002.

266 kaznivih dejanj lahke telesne poškodbe je prizadelo 255 žrtev ali 6,1 odstotka vseh žrtev starih med 7 in 14 let. V primerjavi z obdobjem 2000-2002, se je število žrtev teh kaznivih dejanj povečalo, od 177 na 255.

Število žrtev nasilništva je bilo v obeh obdobjih približno enako.

Število žrtev zaradi kaznivih dejanj velikih tatvin se je v zadnjem obdobju nekoliko zmanjšalo v primerjavi z obdobjem 2000-2002, število žrtev zaradi ogrožanja varnosti pa povečalo.

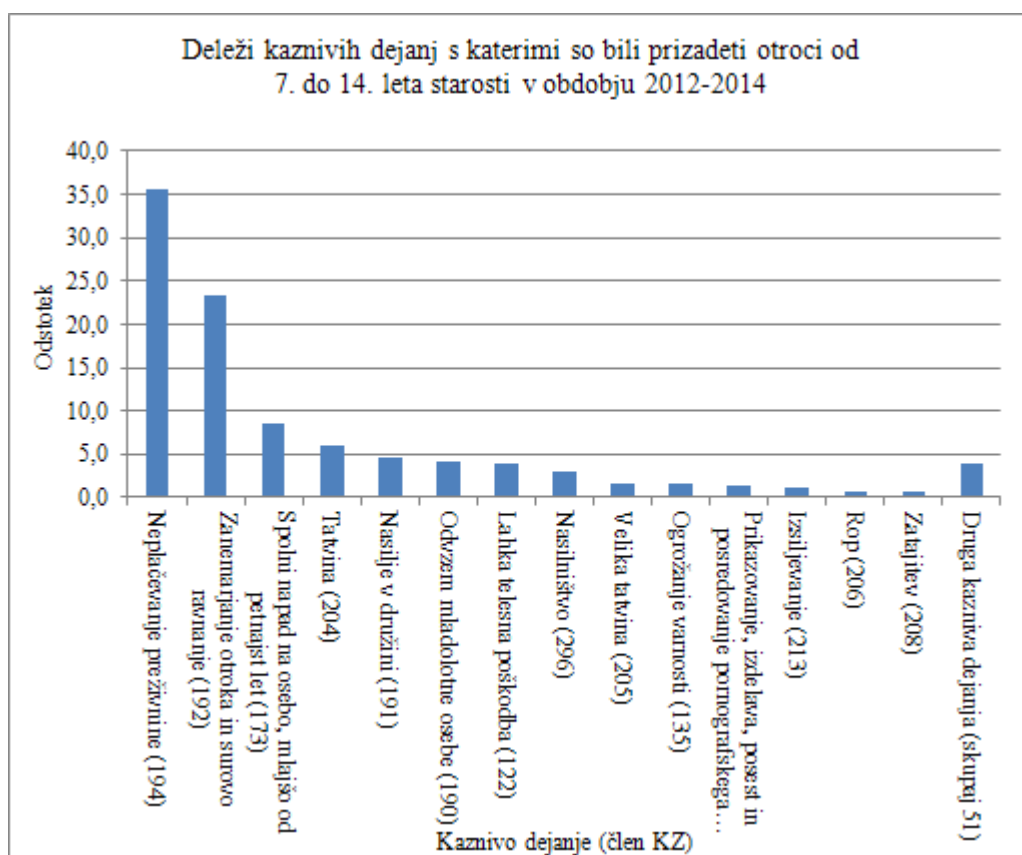
Skoraj štirikrat je večje število žrtev, ki so jih prizadela kazniva dejanja prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva. V obdobju 2000-2002 je policija evidentirala 23 žrtev, v obdobju 2012-2014 pa 87.

Število žrtev zaradi kaznivih dejanj izsiljevanja se je v zadnjem obdobju več kot prepolovilo, iz 177 žrtev v obdobju 2000-2002 na 61 v obdobju 2012-2014 in podobno velja za žrtve ropov, kjer se je število zmanjšalo: 136 v obdobju 2000-2002 in 69 v obdobju 2012-2014.

Tabela 4: Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela otroke - žrtve od 7. do vključno 14. leta starosti

Kazniva dejanja (člen KZ)	Število	Odstotek	Število različnih žrtev
Neplačevanje preživnine (194)	2.410	35,6	251
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje (192)	1.578	23,3	1.624
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let (173)	578	8,5	527
Tatvina (204)	410	6,1	488
Nasilje v družini (191)	311	4,6	355
Odvzem mladoletne osebe (190)	277	4,1	173
Lahka telesna poškodba (122)	260	3,8	255
Nasilništvo (296)	203	3,0	226
Velika tatvina (205)	114	1,7	146
Ogrožanje varnosti (135)	108	1,6	111
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva (176)	93	1,4	87
Izsiljevanje (213)	75	1,1	61
Rop (206)	54	0,8	69
Zatajitev (208)	39	0,6	42
Druga kazniva dejanja (skupaj 51)	258	3,8	
Skupaj	6.768	100,0	

Grafikon 2: Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela otroke-žrtve do vključno 7. do 14. leta starosti v obdobju 2012-2014

V nadaljevanju so navedene nekatere statistične lastnosti petih najbolj pogostih kaznivih dejanj, začeti s kaznivim dejanjem zanemarjanje in surovo ravnanje. Kaznivo dejanje neplačevanje preživitve posebnih lastnosti nima.

III.3.2.1 Zanemarjanje in surovo ravnanje

Policija je v opazovanem obravnavala 1.578 kaznivih dejanj zanemarjanja in surovega ravnanja, s katerimi je bilo prizadetih 1.624 otrok od 7. do 14. leta starosti. Policija je za 974 ali 61,7 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 439 primerov ali 27,8 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 9,5 odstotka primerov pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 86 odstotkov kaznivih dejanj je policija osumila starše, za 3 odstotkov pastorko, za 1,8 odstotka sorodnike v isti vrsti, sledijo pa očimi in mačehe, učenci oziroma dijaki itd. Od 1.353 kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni starši, je policija podala kazenske ovadbe za 62,4

odstotka, za 27,2 odstotkov le poročila državnemu tožilstvu, 9 odstotkov primerov pa še ni bilo zaključenih do konca leta 2014.

Polovica vseh obravnavanih kaznivih dejanj se je zgodilo v stanovanjskih hišah v naseljih, 32 odstotkov v stanovanjskih blokih, 5,8 odstotka v stanovanjskih hišah na deželi, 2,6 odstotka v osnovnih šolah, itd.

III.3.2.2 Spolni napad na osebo mlajšo od petnajst let

Policija je v opazovanem obravnavala 578 kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, s katerimi je bilo prizadetih 527 otrok do od 7. do 14. leta starosti. Policija je za 332 ali 57,4 odstotkov kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 172 primerov ali 29,8 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 18 primerov ali 3,1 odstotka, poročilo zaradi omejitve kazenske odgovornosti otrok, za 51 primerov ali 8,8 odstotka pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta. Za 108 ali 19 odstotkov od 578 kaznivih dejanj policija ni evidentirala statusa žrtve do storilca, V tej številki so gotovo zajeti tudi primeri, za katere policija še ni izdala zaključnega dokumenta. Za 106 primerov ali 18,3 odstotka policija ni ugotovila nikakršnega statusa med žrtvijo in storilcem. Na tretjem mestu pa so znanci žrtev s 15,9 odstotka, sledijo pa starši s 9,7 odstotka, očimi in mačehe s 7,1 odstotka, sorodniki v isti vrsti s 4,8 odstotka, intimni partnerji staršev s 4,2 odstotka, otroci, pedagogi, sorodniki v stranski vrsti po 3,3, odstotka, prijatelji s 2,8 odstotka, pastorki oziroma pastorki s 1,9 odstotka, sošolci s 1,7 odstotka in stanovanjski sosedi s 1,6 odstotka. Odstotki drugih osumljencev so manjši od enega odstotka.

Za 52 odstotkov kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni starši, je policija podala kazensko ovadbo, za 41 odstotkov pa poročilo državnemu tožilstvu, za 7 odstotkov kaznivih dejanj pa še ni zaključnega dokumenta.

Za 53 odstotkov kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni znanci, je policija podala kazensko ovadbo, za 30 odstotkov pa poročilo državnemu tožilstvu, za 17 odstotkov kaznivih dejanj pa še ni zaključnega dokumenta.

Kar za 85,4 odstotkov kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni očemi/mačehe, je policija podala kazensko ovadbo in le za 12 odstotkov pa poročilo državnemu tožilstvu.

Za 46 odstotkov kaznivih dejanj, za katere so bili osumljeni sorodniki v isti vrsti, je policija podala kazensko ovadbo, za 43 odstotkov poročilo državnemu tožilstvu, za 7 odstotkov kaznivih dejanj pa še ni zaključnega dokumenta.

39 odstotkov prijavljenih kaznivih dejanj spolnega napada na osebo mlajšo od petnajst let se je zgodilo v stanovanjskih hišah, 13 odstotkov v stanovanjih v bloku, 6 odstotkov v osnovnih šolah, 5 na cestah, ulicah, trgih, 2 odstotkov v gozdu itd. V 18 odstotkov vseh kaznivih dejanj je prostor storitve kaznivega dejanja označen z »ostalo«.

III.3.2.3 Tatvina

S 410 kaznivimi dejanji je bilo prizadetih 488 otrok od 7. do 14. leta starosti. To število je dvakrat manjše od števila žrtev v obdobju 2000-2002, takrat so bile tatvine na prvem mestu (Brvar, 2004). Delež žrtev moškega spola znaša 61 odstotka delež žrtev ženskega spola pa 30 odstotkov. Največ tatvin, 27,1 odstotka vseh tatvin, se je zgodilo v osnovnih šolah, sledijo parkirišča s 9,8 odstotka, športno igrišče s 7,1 odstotka, stanovanje s 6,1 odstotka itd. Policija za 19 odstotkov tatvin ni ugotovila oziroma evidentirala kraja dejanja. Policija je do konca leta 2014 podala kazenske ovadbe oziroma kazenske ovadbe po skrajšanem postopku za 80 odstotkov tatvin zoper znane in neznane storilce, za 6,1 odstotka poročila državnemu tožilstvu, za 9 odstotkov tatvin pa še ni izdala zaključnega dokumenta.

III.3.2.4 Nasilje v družini

Policija je v opazovanem obravnavala 311 kaznivih dejanj nasilja v družini, s katerimi je bilo prizadetih 355 otrok od 7. do 14. leta starosti. Policija je za 231 ali 74,3 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 55 primerov ali 17,7 odstotka je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 7,1 odstotka primerov pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 31,2 odstotka kaznivih dejanj so bili osumljeni zakonci, za 18 odstotkov starši, za 16,4 odstotka intimni partnerji, za 14,8 odstotka otroci, za 6,1 odstotka sorodniki v isti vrsti, za 5,5 odstotka bivši zakonec in drugi - njihov delež je manjši od 1 odstotkov.

III.3.2.5 Odvzem mladoletne osebe

Policija je v opazovanem obravnavala 277 kaznivih dejanj odvzema mladoletne osebe, s katerimi je bilo prizadetih 173 otrok od 7. do 14. leta starosti. To pomeni, da so bili nekateri otroci odvzeti večkrat. Policija je za 163 ali 58,8 odstotka kaznivih dejanj že podala kazenske ovadbe, za 97 primerov ali 35 odstotkov je podala poročila državnemu tožilstvu po 148/10 členu ZKP (na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo), za 5 odstotkov primerov pa policija do konca leta 2014 še ni podala prvega zaključnega dokumenta.

Za 39 odstotkov kaznivih dejanj so bili osumljeni starši, za 30 odstotkov bivši zakonci, za 20 odstotkov otroci (iz podatkov ni razvidno, če gre v teh primerih za lažne prijave s strani otrok in so dejansko žrtve starši) za 6 odstotkov ni podatka, za 10 primerov pa so bili osumljeni znanci.

40 odstotkov vseh kaznivih dejanj se je zgodilo v stanovanjskih blokih, 37 odstotkov v stanovanjskih hišah v naseljih, 7 odstotkov v šolah, ostala pa na parkiriščih, stanovanjskih hišah zunaj naselij in športnih igriščih.

III.3.2.5 Lahka telesna poškodba

260 kaznivih dejanj lahke telesne poškodbe pomenijo 3,8 odstotka vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela otroke od 7. do 14. leta starosti. Vseh žrtev je bilo 255. Policija je za 40 odstotkov

že podala kazenske ovadbe, za 28 odstotkov poročila državnemu tožilstvu zaradi omejitve kazenske odgovornosti otrok, za 17 odstotkov pa poročila, ker ni bilo podlage za kazenske ovadbe.

Za 59 odstotkov kaznivih dejanj policija ni podatka o odnosu storilca do žrtve, 12 kaznivih dejanj so storili sošolci, 10 odstotkov znanci, 5 odstotkov otroci itd.

Kar 45 odstotkov kaznivih dejanj je bilo storjenih v šolah, 12 odstotkov v stanovanjih, po 6 odstotkov na cesti in na športnem igrišču, 4 odstotki na parkiriščih, deleži ostalih prostorov pa so manjši od enega odstotka.

III.4 Žrtve od 15. do 17. leta starosti

III.4.1 Število žrtev po spolu in deleži večkratnih žrtev

V opazovanem obdobju 2012-2014 je policija zabeležila 5.710 različnih kaznivih dejanj, ki so prizadeli 4.177 različnih mladoletnik oseb (2.337 fantov – 56,9 odstotka, 1.840 deklet – 44,1 odstotka) od 15. do 17. leta starosti (število 4.177 različnih mladoletnih oseb je enako številu različnih otrok od 7. do 14. leta starosti (glej III.3.1) – ni napaka!). Nekateri od njih so bile žrtve večkrat, 15,3 odstotka dvakrat, 2,4 odstotka trikrat, 1,2 odstotka štirikrat in 1,6 odstotka več kot štirikrat. V obdobju 2000-2002 je bilo število zabeleženih žrtev te starosti kar dvakrat več: 8.327 mladoletnih oseb (Brvar, 2004).

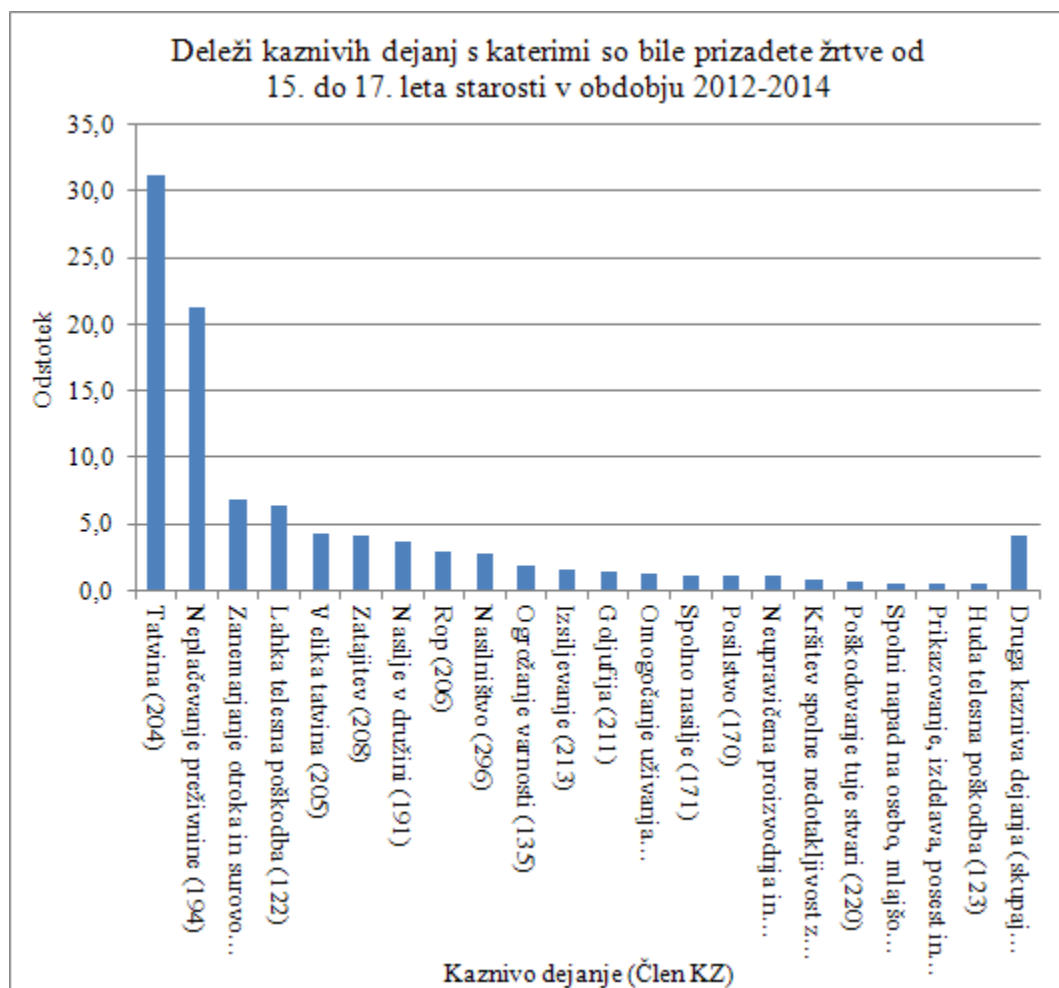
III.4.2 Kazniva dejanja

V obdobju 2012-2014 je policija obravnavala en umor otroka od 14. do 17. leta starosti (člen 116 KZ) in poskus uboja (člen 115 KZ). V obdobju 2000-2002 policija teh kaznivih dejanj zoper mladoletne osebe ni obravnavala.

Tabela 5: Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela žrtve od 15. do 17. leta starosti

Kazniva dejanja (člen KZ)	Število	Odstotek	Število različnih žrtev
Tatvina (204)	1.783	31,2	1.703
Neplačevanje preživnine (194)	1.216	21,3	87
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje (192)	393	6,9	370
Lahka telesna poškodba (122)	368	6,4	357
Velika tatvina (205)	242	4,2	277
Zatajitev (208)	233	4,1	234
Nasilje v družini (191)	213	3,7	205
Rop (206)	168	2,9	188
Nasilništvo (296)	155	2,7	155
Ogrožanje varnosti (135)	104	1,8	106
Izsiljevanje (213)	91	1,6	82
Goljufija (211)	79	1,4	76
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu (187)	71	1,2	65
Spolno nasilje (171)	64	1,1	57
Posilstvo (170)	63	1,1	53
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog (186)	62	1,1	50
Kršitev spolne nedotakljivost z zlorabo položaja (174)	44	0,8	40
Poškodovanje tuje stvari (220)	40	0,7	40
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let (173)	30	0,5	26
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva (176)	30	0,5	30
Huda telesna poškodba (123)	27	0,5	27
Druga kazniva dejanja (skupaj 49 členov KZ)	234	4,1	
Skupaj	5.710	100,0	

Grafikon 3: Prikaz deležev kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve od 15. do 17. leta starosti v obdobju 2012-2014

II.4.2.1 Tatvina

V obdobju 2012-2014 so bile žrtve od 15. do 17. leta starosti največkrat prizadete zaradi tatvin. S 1.783 kaznivimi dejanji so storilci oškodovali 1.703 žrtev. To število je 2,5-krat manjše od števila žrtev v obdobju 2000-2002, tudi takrat so bile tatvine na prvem mestu (Brvar, 2004). Deleža žrtev moškega in ženskega spola sta v obeh obdobjih podobna, za približno 5 odstotkov je bilo več žrtev ženskega spola. Največ tatvin, 16,3 odstotka vseh tatvin, se je zgodilo v poklicnih ali srednjih šolah, sledijo parkirišča s 13,5 odstotka, gostinski lokali s 11,8 odstotka, odprt prostor (trk, cesta, ulica, postajališče itd.) s 5,2 odstotka, športna dvorana, štadion s 3,9 odstotka itd. Policija za 17,4 odstotka tatvin ni ugotovila oziroma evidentirala kraja dejanja. Policija je do konca leta 2014 podala kazenske ovadbe oziroma kazenske ovadbe po skrajšanem postopku za 82,7 odstotka tatvin zoper znane in neznanе storilce, za 7,3 odstotka poročila državnemu tožilstvu, za 8,2 odstotka tatvin pa še ni izdala zaključnega dokumenta.

III.4.2.2 Neplačevanje preživnine

Na drugem mestu po številu so žrtve zaradi neplačevanja preživnine. Delež teh kaznivih dejanj znaša 21,3 odstotka. S 1.216 kaznivimi dejanji je bilo prizadetih 87 različnih mladoletnih oseb, kar pomeni, da je policija za vsako žrtev evidentirala povprečno 14 kaznivih dejanj neplačevanja preživnine. V analizi za obdobje 2000-2002 ni tega kaznivega dejanja.

III.4.2.3 Zanemarjanje in surovo ravnanje

6,9 odstotka od vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve med 15. in 17. letom starosti obsegajo kazniva dejanja zanemarjanja otroka in surovo ravnanje. Prizadetih je bilo 370 žrtev te starosti, v obdobju 2000-2002 pa 178 žrtev. Za 60,8 odstotka kaznivih dejanj v obdobju 2012-2014 je policija podala kazenske ovadbe, za 27,5 odstotka poročila državnemu tožilstvu, za 10 odstotkov pa še ni bilo zaključnega dokumenta do kova leta 2014.

III.4.2.4 Lahka telesna poškodba

Lahke telesne poškodbe so prizadele 357 žrtev v obdobju 2012-2014, v obdobju 2000-2002 pa 435 oseb. Največ kaznivih dejanj, 17,7, odstotka, se je zgodilo na cesti, na ulici, na trgu, kar 11 odstotkov v gostinskem lokalu, 10,6 odstotka v poklicni ali srednji šoli, in prav toliko v stanovanjski hiši, 8 odstotkov na parkiriščih itd. Kraj dejanja za 15 odstotkov kaznivih dejanj ni zabeležen. Policija je za 73 odstotkov že podala kazenske ovadbe, za 52 odstotkov poročila državnemu tožilstvu, za 15 odstotkov pa do konca leta 2014 ni bilo zaključnega dokumenta.

III.4.2.5 Velika tatvina

4,2 odstotka vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve od 15. do 17. leta starosti obsegajo velike tatvine, večinoma vlomi. Prizadele so 277 žrtev. Največ kaznivih dejanj, 13,6 odstotka, se je zgodilo v stanovanjih, sledijo poklicne in srednje šole s 11,6 odstotka, 10 odstotkov na parkiriščih itd. Pri 21 odstotkih kaznivih dejanj kraj dejanja ni zabeležen. Policija za 83 odstotkov podala kazenske ovadbe zoper znane in neznane storilce, za 4,5 odstotka poročila državnemu tožilstvu, za 10 odstotkov pa do konca leta 2014 še ni bilo zaključnega poročila.

IV KRATEK POVZETEK PRIMERJAVE OBEH OBDOBIJ

V obdobju 2012-2014 se je število policiji znanih žrtev kaznivih dejanj do 4. leta starosti, pomembno povečalo v primerjavi z obdobjem 2000-2002. Verjetnost, da vsaj enkrat postane žrtev otrok moškega spola se je povečala za skoraj šestkrat, in štirikrat, da postane žrtev otrok ženskega spola. K vrednostim teh koeficientov je sicer največ prispevalo kaznivo dejanje neplačevanje preživnine, a so pomembna tudi druga kazniva dejanja (glej nadaljevanje). Verjetnost, da postane žrtev otrok od 5. do 9. leta starosti se je povečala za trikrat. Verjetnost, da postane žrtev otrok od 10. do 14. leta starosti je ostala približno na isti ravni. Ti podatki kažejo na večjo odgovornost raznih subjektov do otrok, žrtev kaznivih dejanj, manj je skritih, prezrtih viktimizacij.

Žrtve do 6. leta starosti

Število najmlajših žrtev do 6. leta starosti je bilo v obdobju 2012-2014 več kot štirikrat večje od števila v obdobju 2000-2002.

Trije otroci so bili v obdobju 2012-2014 žrtve najhujših kaznivih dejanj- uboja, umora in povzročitve smrti zaradi malomarnosti, v obdobju 2000-2002 pa kar 9 otrok, od tega 6 zaradi povzročitve smrti zaradi malomarnosti.

Več kot 42 odstotkov vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela najmanjše žrtve v obdobju 2012-2014 so kazniva dejanja neplačevanja preživnine. Policija je za 168 različnih žrtev evidentirala kar 1.668 kaznivih dejanj. V obdobju 2000-2002 je bilo le 12 žrtev zaradi izmikanja neplačevanja preživnine.

V obdobju 2012-2014 se je v primerjavi z obdobjem 2000-2002 povečalo število žrtev zaradi kaznivih dejanj zanemarjanja in surovega ravnanja za 5-krat (povečanje je v največji meri posledica večje odgovornosti oziroma zavedanja in pripravljenosti za prijavljanje teh kaznivih dejanj), zaradi odvzema mladoletne osebe za več kot 20-krat, zaradi spolnega napada na osebo mlajšo od 15 let za 2-krat, zaradi tatvin za 9-krat, zaradi lahkih telesnih poškodb za 2-krat, zaradi povzročitve splošne nevarnosti za 3-krat, ogrožanja varnosti za 4-krat, zaradi prikazovanje, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva za 2-krat.

Nasilje v družini je prizadelo kar 217 različnih otrok, za obdobje 2000-2002 tega podatka ni.

Žrtve od 7. do 14. leta starosti

Število žrtev od 7. do 14. leta starosti je bilo v obdobju 2012-2014 za 23,4 odstotka več kot v obdobju 2000-2002.

V obdobju 2012-2014 je bil en otrok žrtev uboja (člen 115 KZ), v obdobju 2000-2002 pa so bili umorjeni 4 otroci.

Skoraj 36 odstotkov vseh kaznivih dejanj, ki so prizadela žrtve v obdobju 2012-2014 so kazniva dejanja neplačevanja preživnine. Policija je za 251 različnih žrtev evidentirala kar 2.410 kaznivih dejanj. V obdobju 2000-2002 je bilo le 41 žrtev zaradi izmikanja neplačevanja preživnine.

V obdobju 2012-2014 se je v primerjavi z obdobjem 2000-2002 povečalo število žrtev zaradi kaznivih dejanj zanemarjanja in surovega ravnanja za 3,5-krat (tudi pri tej starostni skupini je povečanje v največji meri posledica večje odgovornosti oziroma zavedanja in pripravljenosti za prijavljanje teh kaznivih dejanj), zaradi lahkih telesnih poškodb za 1,5-krat.

V obdobju 2012-2014 pa se je v primerjavi z obdobjem 2000-2002 zmanjšalo število žrtev zaradi spolnega napada na osebo mlajšo od 15 let za 4 odstotke, število žrtev zaradi tatvin za 51 odstotkov.

Število žrtev nasilništva je bilo v obeh obdobjih približno enako.

Število žrtev zaradi kaznivih dejanj velikih tatvin se je v zadnjem obdobju nekoliko zmanjšalo v primerjavi z obdobjem 2000-2002, število žrtev zaradi ogrožanja varnosti pa povečalo.

4,6 odstotka. Tega kaznivega dejanj ni bilo V statistiki 2000-2002 ni podatkov o številu žrtev zaradi nasilja v družini in zaradi odvzema mladoletne osebe.

Žrtve od 15. do 17. leta starosti

Število žrtev od 15. do 17. leta starosti je bilo v obdobju 2012-2014 dvakrat toliko kot v obdobju 2000-2002.

V obdobju 2012-2014 je policija obravnavala en umor otroka od 14. do 17. leta starosti (člen 116 KZ) in poskus uboja (člen 115 KZ). V obdobju 2000-2002 policija teh kaznivih dejanj zoper mladoletne osebe ni obravnavala.

Najbolj pogosta kazniva dejanja, ki so prizadela žrtve v obeh obdobjih, so tatvine, vendar se je v obdobju 2012-2014 v primerjavi z obdobjem 2000-2002 število žrtev zmanjšalo za 2,5-krat.

V obdobju 2012-2014 se je podvojilo število žrtev zaradi zanemarjanja in surovega ravnanja, za 18 odstotkov pa se je zmanjšalo število žrtev zaradi lahkih telesnih poškodb.

Kazniva dejanja neplačevanje preživnine v obdobju 2012-2014 zajemajo 23 odstotkov vseh kaznivih dejanj, v statistiki 2000-2002 pa tega kaznivega dejanja sploh ni.

Literatura

Bunting, L. (2014). Invisible Victims: Recorded Crime and Children in the UK. *Child Abuse Review*, 23(3), str. 200-213.

Brvar, B. (2004). Analiza podatkov o žrtvah in oškodovancih za potrebe preprečevanja kriminalnih dejanj, **Preprečevanje kriminalitete, teorija, praksa in dileme**, Meško G. ur., Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana

Peršak, N. (2015). Razvoj viktimologije, njene usmeritve in slepe pege. V: Šelih, Filipčič (ur.), *Kriminologija*, Ljubljana, Inštitut za kriminologijo, IUS Software GV Založba.

Vir statističnih podatkov

Zbirke anonimiziranih podatkov o kaznivih dejanjih, ovadenih osebah in žrtvah kaznivih dejanj, Generalna policijska uprava, za raziskovalne namene Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.